

De nieuwe zwemwaterrichtlijn

EEN VOORUITBLIK

Woord vooraf

Beste lezer,

Elke zomer opnieuw doet zich wel ergens in een Europese badstad een eenmalige of langdurige verontreiniging van het strandwater voor. Dan blijkt de noodzaak van een reglementering ter bescherming van de gezondheid van de bader. Het publiek wordt gewaarschuwd, een zwemverbod wordt uitgevaardigd, onze gezondheid wordt beschermd, er worden milieumaatregelen getroffen.

De Europese reglementering – waarop de Vlaamse gebaseerd is – kwam er in 1976, met de 'oude' zwemwaterrichtlijn. Sindsdien verbeterde de algemene kwaliteit van de zwemwateren aanzienlijk.

Maar deze richtlijn steunt op wetenschappelijke en technische kennis die dateert van de jaren 70. Intussen wijzigden niet alleen de inzichten in de wetenschap, techniek en technologie, ook het gebruik van het zwemwater veranderde. De oude richtlijn was dus aan vervanging toe.

De eerste stappen werden gezet in 2000. Eind van dat jaar werd de algemene steun verkregen voor de ontwikkeling van een nieuwe zwemwaterrichtlijn. Die zou gebaseerd worden op de meest recente wetenschappelijke gegevens. En ze zou tot stand komen met veel aandacht voor publieksparticipatie.

Het resultaat van de inspanning die daarop volgde, is de 'richtlijn betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit' van 2006. De nieuwe zwemwaterrichtlijn trad in werking op 24 maart 2006. Ze bepaalt waar, hoe en wanneer we de zwemwaterkwaliteit moeten controleren en beoordelen; hoe de zwemwaterkwaliteit te beheren; hoe het publiek erover te informeren.

De nieuwe zwemwaterrichtlijn houdt heel wat veranderingen in. Ze roept dan ook veel vragen op. Met deze brochure willen we u duidelijke antwoorden verschaffen. Over wat de nieuwe zwemwaterrichtlijn inhoudt. Over wat de belangrijkste veranderingen zijn en wanneer deze concreet zullen worden. En vooral: over wat de gevolgen daarvan zijn voor u.

Frank Van Sevens
Administrateur-generaal
Vlaamse Milieumaatschappij

Chris Vander Auwera
Administrateur-generaal
Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Inhoudstafel

1	De nieuwe zwemwaterrichtlijn	5
	➤ Van geboorte tot wasdom	5
	➤ De grootste verschillen	5
	➤ Waarom een nieuwe richtlijn?	6
	➤ Wat is haar toepassingsgebied?	6
	➤ Hoe gaat het verder?	6
2	De veranderingen	7
	➤ De controles: wat zijn de spelregels?	7
	➤ De indeling van zwemwater	11
	➤ De nieuwe richtlijn toegepast op oude resultaten	12
	➤ Zwemwater in profiel	13
	➤ Het verstrekken van informatie aan het publiek	15
3	Tijdspad van de Europese richtlijn	18
4	De rol van de overheid	20
	➤ Afdeling Toezicht Volksgezondheid	20
	➤ Vlaamse Milieumaatschappij	21
	Woordenlijst	22

1 De nieuwe zwemwaterrichtlijn

Van geboorte tot wasdom

Op 15 februari 2006 werd de nieuwe zwemwaterrichtlijn boven de doopvont gehouden. Ze vormt de basis voor het toezicht op de zwemwaterkwaliteit in het binnenland en aan de kust.

De richtlijn bepaalt waar, hoe en wanneer:

- de zwemwaterkwaliteit moet worden gecontroleerd en ingedeeld in nieuwe kwaliteitscategorieën;
- de zwemwaterkwaliteit moet worden beheerd;
- het publiek hierover moet worden geïnformeerd.

De nieuwe zwemwaterrichtlijn is gepubliceerd op 4 maart 2006 en trad 20 dagen later in werking, op 24 maart 2006. Dat betekent niet dat u al achterloopt op de feiten. De uitvoering van de nieuwe richtlijn zal stapsgewijs gebeuren. Pas op 31 december 2014 wordt de oude richtlijn volledig ingetrokken.

De grootste verschillen

Tussen de oude en de nieuwe richtlijn gelden 3 belangrijke verschillen.

Waar de oude richtlijn de nadruk legt op monitoring en toetsing aan de normen, legt de nieuwkomer het accent op het beheer van de zwemwateren. Ze besteedt bijzondere aandacht aan de acties die moeten genomen worden wanneer de waterkwaliteit niet voldoet.

Bovendien wijzigden de normen waaraan zwemwater moet beantwoorden. Hoewel er minder bacteriologische indicatoren gelden, zijn de toetsingsvoorwaarden strenger. Met andere woorden: minder van onze zwemwateren voldoen aan de normen die door de nieuwe richtlijn worden gehanteerd.

Verder brengt de zwemwaterrichtlijn een hele reeks nieuwe verplichtingen mee, zowel op het vlak van controle en beheer als op het vlak van communicatie en rapportering.

Waarom een nieuwe richtlijn?

Europa heeft met de zwemwaterrichtlijn 2 doelstellingen: enerzijds streeft zij ernaar de kwaliteit van het milieu te behouden, te beschermen en te verbeteren, anderzijds wil zij de gezondheid van de baders beschermen.

De zwemwaterrichtlijn versterkt andere waterrichtlijnen, die dezelfde doelstellingen nastreven. Zo is zij een aanvulling op de richtlijn over de behandeling van stedelijk afvalwater en op de richtlijn over de bescherming van het water tegen verontreiniging door nitraten. Ze past ook in de kaderrichtlijn over het waterbeleid.

Wat is haar toepassingsgebied?

De richtlijn is van toepassing op elk 'zwemwater'. Dit is een oppervlaktewater waar een groot aantal mensen zwemt. Zwemmen is er niet permanent verboden of er bestaat geen permanent negatief zwemadvies voor dit oppervlaktewater.

De richtlijn is niet van toepassing op:

- zwembaden en gezondheidsbaden;
- ingesloten wateren die behandeld worden, of gebruikt voor therapeutische doeleinden;
- kunstmatig gecreëerde, van het oppervlaktewater en het grondwater gescheiden ingesloten wateren.

Hoe gaat het verder?

De wetenschap staat niet stil. Onvermijdelijk zal ook deze richtlijn op termijn aan vervanging toe zijn. Die zekerheid zit er al in vervat. Uiterlijk in 2020 zal de richtlijn worden herzien, vooral waar het gaat om de kwaliteitsparameters voor zwemwater.

2 De veranderingen

De nieuwe zwemwaterrichtlijn houdt tal van veranderingen in. Er zijn zowel wijzigingen in de controle en de indeling van de zwemwaterkwaliteit als in het beheer ervan, en in het verstrekken van informatie erover.

Dit hoofdstuk doet de theoretische verschillen uit de doeken en belicht ook de praktische gevolgen.

De controles: wat zijn de spelregels?

Volgens de nieuwe richtlijn moet voor het begin van het badseizoen voor elk zwemwater ook een tijdschema opgesteld voor het uitvoeren van de controles. Deze gebeuren binnen de vier dagen na de vastgelegde data. Het tijdschema stellen we voor het eerst op voor het badseizoen van 2008.

Vlaanderen is stipt

Deze verplichtingen – het doorgeven van de lijsten van zwemwateren en het opstellen en handhaven van een controleschema – zijn gloednieuw. In Vlaanderen zullen deze geen extra gevolgen hebben: ook vroeger waken we niet af van het vooropgestelde controleschema.

Het controlepunt is de locatie in het zwemwater waar:

- de meeste zwemmers worden verwacht, of
- volgens het zwemwaterprofiel het grootste risico op verontreiniging wordt verwacht.

De richtlijn geeft diverse voorschriften mee voor het bemonsteren. Zowel het punt van bemonstering, de sterilisatie van monsterflessen, de monsterneming als de bewaring en het vervoer ervan worden in de bijlagen behandeld. Voor de controle dienen dezelfde of gelijkwaardige analysemethoden en -praktijken toegepast in geheel Europa. En er worden richtlijnen bepaald voor een gemeenschappelijke methode voor de beoordeling van afzonderlijke monsters.

Over het verschil tussen zoet en zout

De parameters die moeten worden onderzocht, zijn intestinale enterokokken (de fecale streptokokken zoals ze genoemd werden in de oude richtlijn) en *Escherichia coli*. Hiermee wijzigen de normen waaraan zwemwater moet beantwoorden: er zijn nu minder bacteriologische indicatoren.

Een opvallende nieuwigheid: de normen voor binnenwateren en kust- en overgangswateren verschillen. Voor kust- en overgangswateren ligt de lat dubbel zo hoog als voor de binnenwateren. Dit komt omdat bij een zelfde niveau aan indicatorkiemen, het aantal ziekmakende organismen dubbel zo hoog is in zout water.

Hoe wordt de percentielwaarde berekend?

Men baseert de indelingen 'uitstekende' en 'goede' kwaliteit op een beoordeling van het 95-percentiel. 'Aanvaardbare' kwaliteit baseert men op een beoordeling van het 90-percentiel. Voor beide groepen wordt dus een andere formule gehanteerd.

Uitgaande van een beoordeling van de normale waarschijnlijkheidsverdeling van log₁₀ van de microbiologische gegevens van een bepaald zwemwater, wordt de percentielwaarde als volgt berekend:

1. neem de log₁₀-waarde van alle bacterietellingen in de te beoordelen gegevensreeks
2. bepaal het rekenkundig gemiddelde van de log₁₀-waarden (μ)
3. bepaal de standaardafwijking van de log₁₀-waarden (s)

Hoogste 90-percentiel: antilog ($m + 1,282 s$)

Hoogste 95-percentiel: antilog ($m + 1,65 s$)

Wanneer starten wij hiermee?

De nieuwe richtlijn biedt de mogelijkheid reeds te starten met controles volgens de nieuwe parameters tijdens het badseizoen van 2006, maar dat is in de praktijk moeilijk haalbaar.

Vlaanderen stelt dan ook prioriteiten: we zullen de nieuwe richtlijn eerst omzetten in Vlaamse wetgeving, om pas nadien van start te gaan met de nieuwe criteria. Uitzondering vormt een beperkt aantal zwemplaatsen waar de zwemwaterkwaliteit volgens toetsing van de langetermijngegevens aan de nieuwe richtlijn 'slecht' is. Hier zal nu al een ontradend zwemadvies worden gegeven ter bescherming van de gezondheid van de bader.

Minstens 4 monsters per badseizoen

Kort voor het begin van het badseizoen moet er 1 monster worden genomen. Dit monster meegerekend, moeten er volgens de richtlijn per badseizoen minstens 4 monsters worden genomen en geanalyseerd. De data van de monsternemingen worden gespreid over het badseizoen, maar de tijdsperiode tussen de monsternemingen mag nooit meer zijn dan een maand.

Er zijn uitzonderingen mogelijk. Er hoeven slechts 3 monsters per badseizoen te worden genomen wanneer het badseizoen niet langer dan 8 weken duurt of het zwemwater zich in een regio met bijzonder geografische beperkingen bevindt.

Monsters die genomen zijn tijdens een kortstondige verontreiniging, mogen vervangen worden door andere. Na een kortstondige verontreiniging moet men een extra monster nemen om te bevestigen dat het incident voorbij is. Dat monster mag geen deel uitmaken van de reeks zwemwaterkwaliteitsgegevens.

Zeven dagen na het eind van de kortstondige verontreiniging neemt men – indien nodig – een extra monster om een buiten beschouwing gelaten monster te vervangen.

In abnormale situaties kan men het tijdschema voor controles schorsen; het meten wordt zo spoedig mogelijk hervat. Over deze schorsing van het tijdschema rapporteert de lidstaat aan de Europese Commissie.

Waar worden monsters genomen?

De VMM bemonstert 42 keer per jaar (tussen 1 april en 30 september):

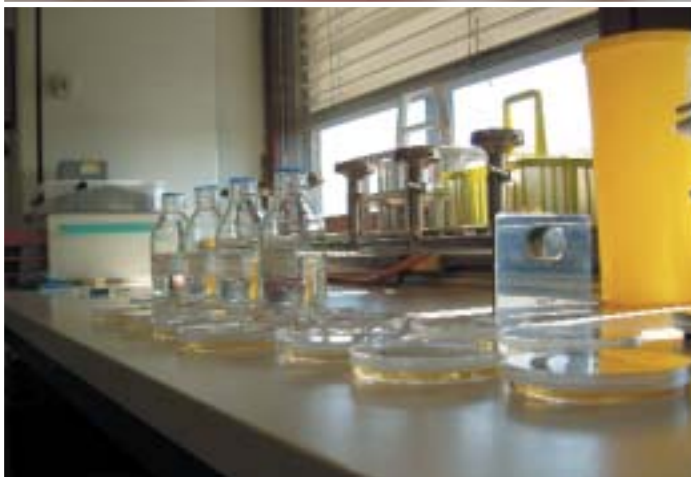
- 39 badzones (zoals vastgesteld in het KB van 30/07/'87);
- Noodstrand van Oostende;
- Klein Strand te Oostende;
- IJzer te Nieuwpoort;
- Havengeul van Blankenberge.

De VMM bemonstert 20 keer per jaar:

- 39 zwem- en recreatievijvers (zoals vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 8 december '98).

De VMM bemonstert 9 keer per jaar (van mei tot en met september):

- 55 meetplaatsen in zones waar soms wordt gezwommen of aan waterrecreatie wordt gedaan en waar dit niet expliciet verboden is.

Reeksen

De nieuwe richtlijn gaat ervan uit dat het – voor het verkrijgen van een realistische langetermijnindeling van zwemwater – noodzakelijk is de waterkwaliteit in de gaten te houden over een langere periode. Daarom schrijft ze voor dat reeksen van zwemwatergegevens worden opgemaakt op basis van de controles over vier jaar.

De zwemwaterkwaliteit moet worden beoordeeld:

- voor elk zwemwater;
- na afloop van elk badseizoen;
- aan de hand van de reeks zwemwaterkwaliteitsgegevens van het voorbije badseizoen en de drie voorgaande badseizoenen (tenzij de gegevens nog niet beschikbaar zijn omdat er nog op een andere manier werd gemeten).

In de regel is elke reeks dus gebaseerd op ten minste 16 monsters: 4 per jaar. De gemeten indicatoren kunnen zo over een langere periode beoordeeld worden.

Een zwemwaterkwaliteitsbeoordeling mag uitgevoerd worden op basis van minder dan vier badseizoenen als:

- het zwemwater pas recent is aangewezen (en er dus nog geen gegevens op langere termijn beschikbaar zijn);
- er wijzigingen optraden die de indeling van het zwemwater waarschijnlijk zullen beïnvloeden;
- het zwemwater is beoordeeld op basis van de oude richtlijn: in dat geval worden de parameters uit beide richtlijnen aan elkaar gelijkgesteld.

Zwemwateren mogen gegroepeerd worden als ze aangrenzend zijn (bijvoorbeeld aan de kust); als ze de 4 voorgaande jaren op dezelfde manier beoordeeld zijn; of als ze een zwemwaterprofiel met gemeenschappelijke/zonder risicofactoren hebben.

De indeling van zwemwater

Op basis van de zwemwaterkwaliteitsbeoordeling, worden de zwemwateren ondergebracht in 4 categorieën:

- slecht;
- aanvaardbaar;
- goed;
- uitstekend.

De eerste indeling van onze zwemwateren volgens de nieuwe zwemwaterrichtlijn moet ten laatste na het badseizoen van 2015 voltooid zijn. Ter bescherming van de gezondheid van de bader zal Vlaanderen nu al rekening houden met deze indeling voor de plaatsen die we als langdurig 'slecht' moeten beoordelen op basis van de beschikbare gegevens.

Volgens de nieuwe richtlijn moeten de lidstaten ervoor zorgen dat alle zwemwateren na het badseizoen 2015 minstens 'aanvaardbaar' zijn.

Daarnaast moeten we ook maatregelen nemen om het aantal 'uitstekende' en 'goede' zwemwateren te doen toenemen. Daarom zullen we actieplannen opstellen voor alle zwemwateren met 'aanvaardbare' kwaliteit. Voor open zwemvijvers zullen deze veelal plaatsspecifiek zijn. Waar mogelijk worden de plannen afgestemd met de Europese Kaderrichtlijn Water.

Zwemwateren die tijdelijk als 'slecht' zijn ingedeeld, kunnen aan de voorwaarden van de richtlijn voldoen, op voorwaarde dat bij de start van het volgende badseizoen:

- maatregelen worden genomen om blootstelling van zwemmers aan de verontreiniging te voorkomen;
- oorzaken en redenen voor het niet halen van een aanvaardbare kwaliteit worden bepaald;
- maatregelen worden genomen om de verontreiniging aan te pakken;
- het publiek op de hoogte wordt gebracht.

Is een zwemwater 5 jaar na elkaar 'slecht', dan stelt men een permanent zwemverbod in of geeft men een permanent negatief advies. Dat kan trouwens ook eerder gebeuren, wanneer men ervan overtuigd is dat de 'aanvaardbare' kwaliteit onhaalbaar is.

De nieuwe richtlijn toegepast op oude resultaten...

De Vlaamse Milieumaatschappij controleert, in opdracht van de Afdeling Toezicht Volksgezondheid (de vroegere Vlaamse Gezondheidsinspectie), de zwemwaterkwaliteit van zowel kust- als binnenwateren. Wanneer de beoordeling van de nieuwe richtlijn wordt toegepast op de resultaten van de periode 2002-2005, dan blijkt voor de kustwateren:

Totaal aantal zones	40
Slechte kwaliteit	3
Aanvaardbare kwaliteit	12
Goede kwaliteit	19
Uitstekende kwaliteit	6

Deze zones variëren naargelang het jaartal. Ook in de periodes 2001-2004 en 2000-2003 waren telkens 3 zones 'slecht'.

Globaal blijkt dat – bij toetsing aan de normen van de nieuwe richtlijn – meer badzones aan de kust een slechte kwaliteitsbeoordeling zullen hebben.

Voor de binnenwateren geeft deze oefening volgend resultaat:

Totaal aantal zones	39
Slechte kwaliteit	4
Aanvaardbare kwaliteit	2
Goede kwaliteit	4
Uitstekende kwaliteit	29

De toetsing aan de normen van de huidige richtlijn toont aan dat er in 2005 4 badzones niet conform waren. In 2004 waren er 5 zones niet conform, in 2003 waren dat er 3.

Het blijkt dat – bij de evaluatie met de normen van de nieuwe richtlijn – evenveel binnenwateren een slechte kwaliteitsbeoordeling zullen hebben.

Er werd bij de oude resultaten geen rekening gehouden met eventuele 'kortstondige verontreinigingen' en de mogelijkheid om deze resultaten buiten beschouwing te laten. Hiervoor moeten immers precieze oorzaken kunnen worden gegeven.

Wat betekent dit voor u?

Stel dat een bepaald zwemwater verschillende jaren na elkaar 'slecht' scoort, dan zal – naargelang de bronnen van de verontreiniging – een plan worden opgesteld om hieraan te verhelpen. De acties en maatregelen zullen worden voorgelegd aan de Europese Commissie.

Wanneer de waterkwaliteit gezondheidsbedreigend is, wordt een (advies tot) zwemverbod uitgevaardigd.

Zwemwater in profiel

De nieuwe richtlijn vereist dat – onder meer op basis van de controleresultaten – ‘zwemwaterprofielen’ worden opgesteld. Deze zullen een duidelijker beeld geven van de risico’s. Elk zwemwaterprofiel slaat op één zwemwater of op meerdere aangrenzende zwemwateren.

Het opstellen van de zwemwaterprofielen zal in samenspraak gebeuren tussen de beheerders/de exploitanten; de Vlaamse Milieumaatschappij en de Afdeling Toezicht Volksgezondheid.

Een zwemwaterprofiel omvat:

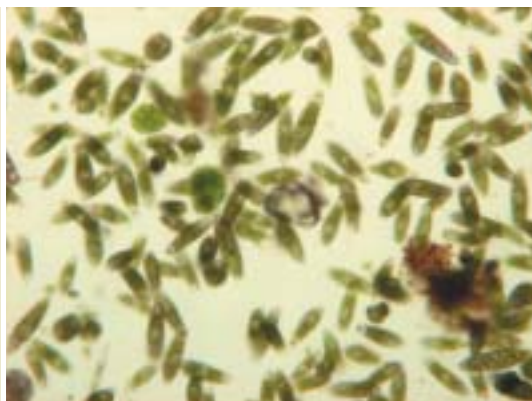
- de locatie van het controlepunt;
- een beschrijving van de fysische, geografische en hydrologische kenmerken van het zwemwater en van andere oppervlaktewateren in het beïnvloedingsgebied ervan;
- een beschrijving en beoordeling van de oorzaken van verontreiniging;
- een beoordeling van de mogelijke ophoping van cyanobacteriën; macroalgen en/of fytoplankton;
- indien er risico is op kortstondige verontreiniging: informatie over de aard, frequentie, duur, oorzaken, beheersmaatregelen, tijdschema voor het wegnemen ervan, ...

Onder de loep

Cyanobacteriën of blauwwieren behoren tot de oudste levensvormen op aarde. Bij warm weer planten ze zich snel voort en kunnen ze dikke drijvende lagen vormen. Ze scheiden giftige stoffen af, die bij hoge concentraties schadelijk zijn voor mens en dier.

Macroalgen zijn algen die met het blote oog zichtbaar zijn, zoals de zeewieren langs de kust. Macroalgen komen voor in zowel zoete als zoute milieus. Sommige ervan produceren gifstoffen.

Fytoplankton is een verzamelnaam voor de microscopisch kleine algen die in het open water zweven, zoals sieralgen en kiezelalgen. Door een overmatige ontwikkeling van fytoplankton wordt het water troebel en vermindert de lichtinval, waardoor waterplanten verdwijnen.

Alle zwemwateren moeten op regelmatige tijdstippen opnieuw worden beoordeeld. Indien nodig wordt het zwemwaterprofiel geactualiseerd.

indeling zwemwater	uitstekend	goed	aanvaardbaar	slecht
beoordeling minstens om de	alleen indien indeling verandert in 'goed - aanvaardbaar - slecht'	4 jaar	3 jaar	2 jaar

Ook wanneer belangrijke werken of infrastructuurwijzigingen in of bij het zwemwater plaatsvinden, moet het zwemwaterprofiel worden geactualiseerd vòòr het begin van het volgende badseizoen.

Het beheer van de zwemwaterkwaliteit

De oude richtlijn legt de nadruk op monitoring en toetsing aan de normen. De nieuwe richtlijn daarentegen legt de nadruk op het beheer van de zwemwateren. Want 'voldoen aan de regels' is niet alleen een kwestie van meten en rekenen. Het is vooral een kwestie van actie...

Bij uitzonderlijke omstandigheden die een negatief effect hebben of kunnen hebben op de zwemwaterkwaliteit en op de gezondheid van de zwemmers, treft men de nodige maatregelen. Het publiek wordt voorgelicht en er wordt een zwemverbod uitgevaardigd.

Indien het zwemwaterprofiel wijst op een mogelijke ophoping van blauwwieren, macroalgen en/of marien fytoplankton, wordt het water gecontroleerd om de gezondheidsrisico's snel in kaart te brengen.

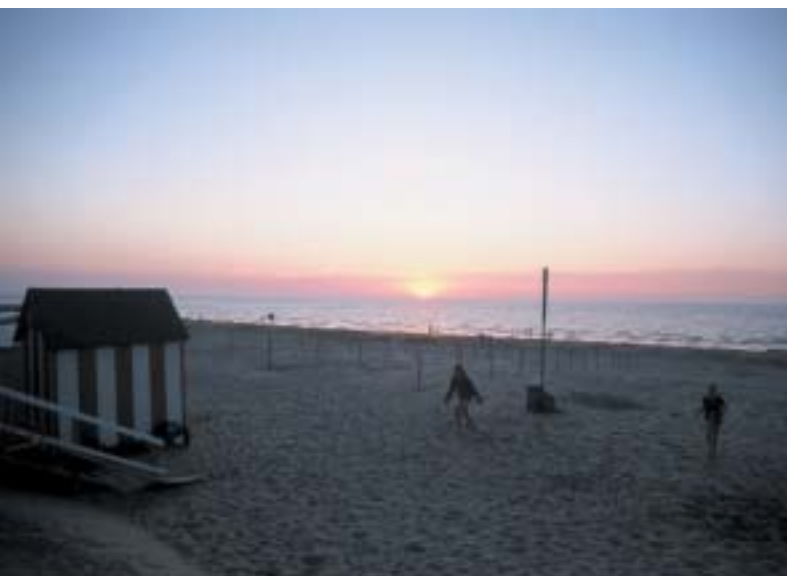
Indien deze er zijn, worden onmiddellijk maatregelen genomen, waaronder de voorlichting van het publiek.

Daarnaast moet het zwemwater visueel geïnspecteerd worden op verontreiniging door teerachtige residuen, glas, plastic, rubber of ander afval. Ook bij dit soort verontreiniging volgen snel maatregelen.

Wanneer problemen in een stroomgebied de grenzen overschrijden, werken de lidstaten samen om deze aan te pakken.

Het verstrekken van informatie aan het publiek

De participatie van het publiek werd reeds nagestreefd bij het ontstaan van de nieuwe zwemwater-richtlijn. En ook in de uitvoering ervan poogt men het publiek nauw te betrekken en goed te informeren. Enerzijds krijgt de bevolking inspraak bij de uitvoering van de richtlijn, anderzijds wordt zij uitgebreid geïnformeerd over de controleresultaten. Ten slotte is ook de rapportering naar Europa aanzienlijk uitgebreid.

Inspraak bij uitvoering

Bij de uitvoering van de richtlijn wordt de inspraak van het publiek aangemoedigd. Vooral bij de opstelling, de herziening en de bijwerking van de lijsten van zwemwateren zal de bevolking de gelegenheid krijgen om voorstellen, opmerkingen en klachten te formuleren. Er wordt rekening gehouden met de verkregen informatie.

Uitgebreide informatie

De nieuwe richtlijn bepaalt ook dat het publiek uitgebreid moet worden ingelicht over de zwemwaterkwaliteit, niet alleen via technologie en media, maar ook in de onmiddellijke nabijheid van de zwemwateren. Vlaanderen was al koploper op dit vlak. Maar er moet nu heel wat meer informatie worden gegeven.

Ter plaatse: duidelijkheid gewenst

In de onmiddellijke nabijheid van elk zwemwater wordt snel en actief informatie verspreid, op een gemakkelijk toegankelijke plaats. De huidige indeling van het zwemwater en elk zwemverbod of negatief zwemadvies wordt aangegeven door middel van een duidelijk en eenvoudig teken. Hiertoe gebruiken we in Vlaanderen de gekleurde gezichtjes.

Ook een algemene en verstaanbare beschrijving van het zwemwater, op basis van het zwemwaterprofiel, is er duidelijk aanwezig.

Bij een zwemverbod of een negatief zwemadvies plaatst men een waarschuwingsbord dat ook de redenen verduidelijkt. Wanneer een permanent zwemverbod of permanent negatief zwemadvies is ingevoerd, geeft men aan waarom het betrokken gebied geen zwemwater meer is. Tegelijk wordt het publiek doorverwezen naar bronnen met meer informatie.

- Eventueel communiceert men ook:
 - dat zich een kortstondige verontreiniging kan voordoen;
 - hoeveel dagen in het vorig zwemseizoen – wegens zo’n verontreiniging – een zwemverbod of negatief advies van kracht was;
 - een waarschuwing wanneer een verontreiniging voorspeld is of zich voordoet;
 - informatie over de aard en de duur van abnormale situaties.

Glazen bol in de maak

Voor het voorspellen van kortstondige verontreinigingen zijn er momenteel nog geen modellen beschikbaar. Vandaag wordt werk gemaakt van een verfijnd voorspellingsmodel. Het zal beschikbaar zijn in 2013.

Brede verspreiding

Via het internet wordt – duidelijk, coherent en geografisch verduidelijkt – volgende informatie verspreid:

- de lijst van zwemwateren, die elk jaar voor de aanvang van het badseizoen beschikbaar wordt gesteld;
- de indeling van de zwemwateren, de zwemwaterprofielen gedurende de laatste 3 jaar én de resultaten van de controles die sinds de laatste indeling zijn gebeurd. De resultaten van de controles worden na de analyses op het internet geplaatst;
- bij 'slecht' ingedeelde zwemwateren: informatie over de oorzaken en de getroffen maatregelen om blootstelling van de zwemmers aan de verontreiniging te voorkomen en de oorzaken aan te pakken;
- bij zwemwateren waarbij zich een kortstondige verontreiniging voor kan doen:
 - de omstandigheden die ertoe kunnen leiden;
 - het risico erop en de waarschijnlijke duur ervan;
 - oorzaken en maatregelen.

Rapportering

Ook de rapportering aan Europa is aanzienlijk uitgebreid tegenover de vorige richtlijn.

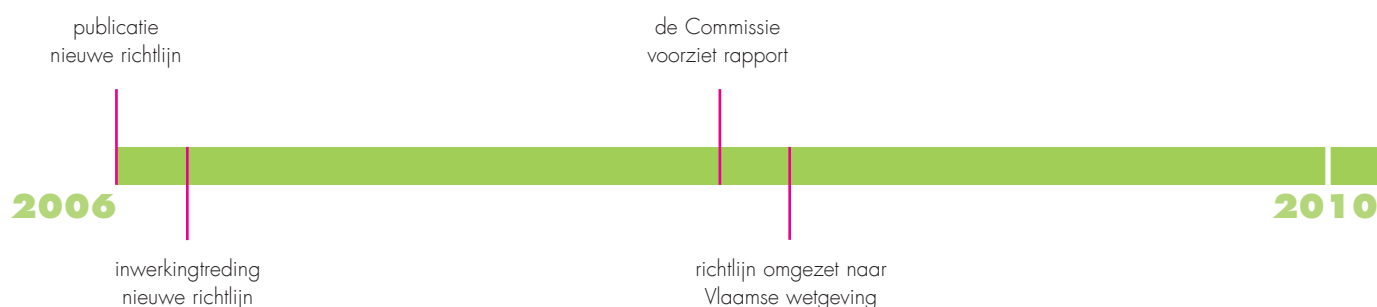
De lidstaten verstrekken op 31 december van elk jaar een volledig overzicht van de resultaten van de controles; de zwemwaterbeoordelingen en de belangrijkste beheersmaatregelen. De Commissie publiceert op basis daarvan jaarlijks een samenvattend rapport over de zwemwaterkwaliteit in Europa. Uiterlijk op 30 april zal het raadpleegbaar zijn via het internet.

3 Tijdspad van de Europese richtlijn

- 4 maart 2006: publicatie van de nieuwe richtlijn in het Publicatieblad van de Europese Unie
- 24 maart 2006: inwerkingtreding van de nieuwe richtlijn
- 2008: de Commissie voorziet een rapport over de epidemiologische studies die worden gevoerd naar de link tussen bepaalde parameters en ziektes.
- 24 maart 2008 of 2 jaar na het inwerkingtreden van de richtlijn: tegen dan moeten we ervoor zorgen dat de richtlijn is omgezet naar Vlaamse wetgeving + dat hierover gerapporteerd is aan de Commissie.
- Elk jaar voor de aanvang van het badseizoen wijzen de lidstaten alle zwembaden aan en bepalen ze de duur van het badseizoen. Zij doen dit voor het eerst in 2008, rekening houdend met maximale publieksparticipatie.

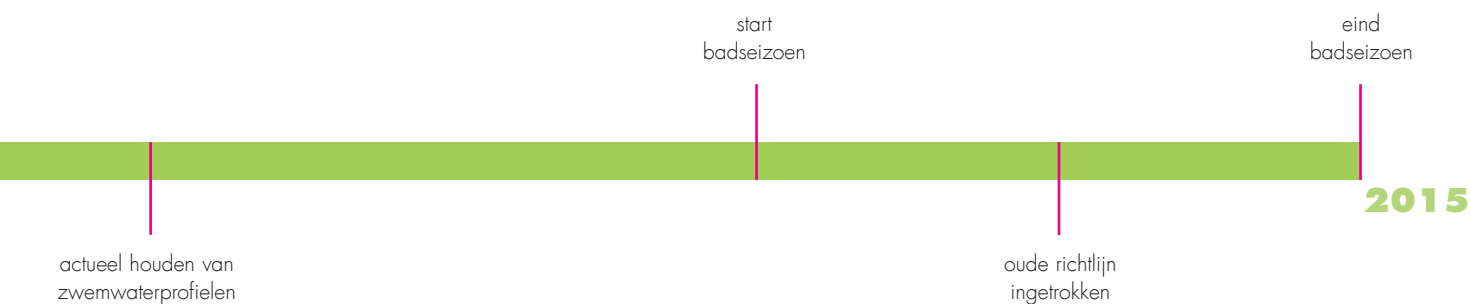
De lidstaten brengen de commissie hiervan op de hoogte en geven ook de redenen weer voor een mogelijke wijziging ten opzichte van het vorige jaar.

- Voor het eerst wordt een tijdschema opgesteld voor controles voor het badseizoen van 2008. De controle wordt uitgevoerd binnen de vier dagen na de in het tijdschema bepaalde datum.

- 24 maart 2011: 5 jaar na het inwerkingtreden van de richtlijn: tegen dan moeten alle zwemwaterprofielen zijn opgemaakt en vanaf dan moeten ze actueel worden gehouden.
- Start badseizoen 2013: volgende info moet aan het publiek worden verschaft, onder meer via het internet:
 - de lijst van zwemwateren. Deze lijst wordt elk jaar voor de aanvang van het badseizoen beschikbaar gesteld;
 - indeling + zwemwaterprofielen gedurende de laatste 3 jaar + de resultaten van de controles die sinds de laatste indeling zijn gebeurd. De resultaten van de controles worden na de analyses op het internet geplaatst.
- 31 december 2014: de oude richtlijn wordt ingetrokken.
- Eind badseizoen 2015:
 - de eerste indeling op basis van de voorschriften uit de richtlijn wordt voltooid.
 - de lidstaten zorgen ervoor dat alle zwemwateren minstens aanvaardbaar zijn.

4 De rol van de overheid

De Afdeling Toezicht Volksgezondheid

De Afdeling Toezicht Volksgezondheid is enerzijds actief in de preventie van infectieziekten, anderzijds in milieugezondheidszorg. In dat kader draagt zij bij tot het vrijwaren van een gezond leefmilieu.

Zij geeft advies aan provinciebesturen, gemeentebesturen, het artsenkorps en de algemene bevolking. Ze houdt toezicht op de naleving van VLAREM (Vlaams Reglement inzake Milieuvergunning) en van MER (Milieu-effectrapportering).

Het belangrijkste activiteitsdomein van de Afdeling Toezicht Volksgezondheid betreft de relatie tussen de kwaliteit van milieumedia en de gezondheid: de kwaliteit van de omgevingslucht; de kwaliteit van het drinkwater, putwater, oppervlaktewater, grondwater; bodemverontreiniging; ongezonde woningen; zwembaden en open zwemgelegenheden; kampeerterreinen; begraafplaatsen en ziekenhuishygiëne.

De Afdeling Toezicht Volksgezondheid delegeerde aan de Vlaamse Milieumaatschappij de opdracht het zwemwater te bemonsteren, te analyseren en hierover te rapporteren.

De Vlaamse Milieumaatschappij

De VMM staat in voor het toezicht op de zwemwaterkwaliteit, voor de rapportering van de resultaten en voor de voorlichting van het grote publiek.

Toezicht

De VMM voert het toezichtsprogramma uit op de kwaliteit van het strandwater en het water van zwem- en recreatievijvers. De Vlaamse Milieumaatschappij voert hiervoor de nodige monsternemingen uit. De analyses worden uitgevoerd door externe laboratoria.

Rapportering

Daarnaast staat de VMM in voor de verwerking van de gegevens en de rapportering aan de Europese Commissie.

Voorlichting

De VMM zorgt er ook voor dat het publiek wordt voorgelicht. Aan de kust wordt de zwemwaterkwaliteit weergegeven op borden aan de toezichtstorens. Via kleurige lachende, neutrale of bedroefde gezichtjes kunnen ook de kinderen de zwemwaterkwaliteit aflezen. Ook aan de uitbaters van vergunde recreatievijvers stelt de VMM een informatiepaal ter beschikking, waarop de recentste meetresultaten worden geafficheerd.

Daarnaast zijn de meetresultaten voortdurend te raadplegen op de VMM-website, www.vmm.be. Bepaalde kranten publiceren ze in een speciale rubriek, regionale zenders maken de zwemwaterkwaliteit in hun regio bekend via Teletekst.

Op het strand worden folders over de controle van de zwemwaterkwaliteit verspreid in verschillende talen. Ook daarin wordt uitgelegd waar de bader de meest recente analysesresultaten kan vinden.

Woordenlijst

Een aantal termen in deze brochure worden – ook al kent u ze ongetwijfeld – gebruikt in een welbepaalde betekenis:

- **bevoegde autoriteit:** de autoriteit, autoriteiten of instanties waaraan een lidstaat het toezicht op de naleving van de richtlijn heeft toevertrouwd (of waaraan deze is gedelegeerd). In Vlaanderen zijn dit de Afdeling Toezicht Volksgezondheid (de vroegere Vlaamse Gezondheidsinspectie) en de Vlaamse Milieumaatschappij;
- **permanent:** met betrekking tot een zwemverbod of een negatief zwemadvies: voor de duur van tenminste één volledig badseizoen;
- **verontreiniging:** de aanwezigheid van microbiologische besmetting of van andere organismen of afval, die de zwemwaterkwaliteit aantast en een risico inhoudt voor de gezondheid van de zwemmers;
- **beheersmaatregelen:** volgende maatregelen die met betrekking tot zwemwater worden genomen:
 - vaststelling en actualisering van een zwemwaterprofiel;
 - vaststelling van een tijdschema voor controle;
 - controle van het zwemwater;
 - beoordeling van de zwemwaterkwaliteit;
 - indeling van het zwemwater;
 - beschrijving en beoordeling van oorzaken van verontreiniging die het zwemwater kunnen aantasten en schade toebrengen aan de gezondheid van de zwemmers;
 - verstrekken van informatie aan het publiek;
 - uitvoering van maatregelen om blootstelling van zwemmers aan verontreiniging te voorkomen;
 - uitvoering van maatregelen om de gevaren van verontreiniging te verminderen.
- **kortstondige verontreiniging:** een microbiologische besmetting met duidelijk aantoonbare oorzaken, waarvan normaliter niet wordt verwacht dat zij de zwemwaterkwaliteit langer dan 72 uur zal aantasten. De bevoegde autoriteit deed het nodige inzake de voorspelling en aanpak;
- **abnormale situatie:** gebeurtenis of combinatie van gebeurtenissen die de zwemwaterkwaliteit op een bepaalde locatie beïnvloedt, en die zich naar verwachting niet meer dan eens in de 4 jaar zal voordoen.

BROCHURES ZIJN TE BESTELLEN BIJ:

Vlaamse Milieumaatschappij
A. Van de Maelestraat 96
9320 Erembodegem
T 053 72 64 45
F 053 71 10 78
info@vmm.be
www.vmm.be

Vlaams Agentschap Zorg & Gezondheid
Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Markiesstraat 1
1000 Brussel
T 02 553 36 71
F 02 553 36 16
Zorg.en.gezondheid@vlaanderen.be
www.gezondmilieu.be

Colofon

SAMENSTELLING EN EINDREDACTIE

Mie Van den Kerchove, Dirk Wildemeersch
Anne Smis, Martin Verdievel

COPYWRITING

Com&Co

LAY-OUT

Dries Vermaut

FOTOGRAFIE

VMM-archief, UGent, IKWV, PIH
Jan Coudron, Peter Slaets

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Johan Janda, Afdelingshoofd Informatie, VMM

DEPOTNUMMER

D/2006/6871/009